



## ישׁוב הפליאה בענין א' זעירא במילת ויקרא מדוע בפרשתנו כתב משה רבינו "ויקרא" בא' זעירא ואילו במתן תורה בפסוק "ויקרא ה' למשה" כתב א' רגילה

בו גסות הרוח אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם".

ובאמת כאשר נתבונן נראה כי מאמרו של רב יוסף בענין החביבות הגדולה שיש להקב"ה למדת הענוה מתקשר להפליא ביתר שאת למתן תורה, על פי מה ששנינו בגמרא (תענית ט): "למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב (ישעיה נה-א) הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה".

וזוהו הטעם שאמרו עוד (פסחים סו): "כל המתייחר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו", כי מימי התורה שיורדים רק למקום נמוך מסתלקים ממנו. הנה כי כן מבוארים היטב דברי רב יוסף שגילה הקב"ה את חביבותו למדת הענוה במעמד מתן תורה: "שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני", ללמדנו שאין שום תועלת בקבלת התורה, אלא אם האדם הולך בדרכו של הקב"ה להתנהג במדת הענוה, שאז התורה שהיא בבחינת מים יורדת אליו למקום נמוך שהוא נמצא שם.

### התורה ניתנה על הר ללמדנו שתלמיד חכם צריך שמינית שבשמינית

נקדים עוד הקדמה יקרה מאירת עינים שהביא ב"לקוטי תורה" לבעל ה"תניא" (פרשת במדבר דף ד טו א) ובעוד הרבה ספרים הקדושים, הטעם שנתן לנו הקב"ה את התורה על הר סיני, ולכאורה כיון שרצה ללמדנו מדת ענוה, אם כן היה ראוי יותר שלא תינתן התורה כלל על הר, אלא בעמק שהוא מורה יותר על מדת הענוה והשפלות.

וביארנו בדברי קדשם כי רצה הקב"ה ללמדנו בזה מה ששנינו בגמרא (סוטה ה): "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית". ופירש רש"י: "כלומר צריך שיהיה בו מעט גאוה, שלא יהו קלי הראש מסתוללין בו, ויהא דבריו מתקבלין עליהן בעל כרחם". נמצינו למדים מזה כי אמנם כל אחד מישראל חייב להתרחק מן הגאוה מן הקצה אל

עם א' רגילה, בהקדם לבאר הפסוק הנזכר במתן תורה: "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה", וצריך ביאור לשם מה טרח הכתוב ללמדנו שירד ה' על הר סיני "אל ראש ההר", ועוד הוסיף לומר שהזמין הקב"ה את משה רבינו לעלות אליו "אל ראש ההר".

בדרך הפשט מצינו ביאור על כך בדברי ה"אור החיים" הקדוש (שם) בלשון קדשו: "ואולי כי בא לשלול שלא ירדה שכינה לצדדי ההר ואפילו למעלה מעשרה [טפחים], הגם שמצינו לו שאפילו במקומות הנמוכים ירדה שכינה כל שיש ממנה לארץ עשרה טפחים, וצא ולמד מהמשכן בכל מקום אשר יחנו בני ישראל ישכון שם כבוד ה', כאן בהר לא ירד אלא על ראש ההר, ולזה מצא משה עלות אל ראש ההר, וכאומרו בסמוך ויקרא ה' למשה אל ראש ההר".

כעבדא קמיה מאריה נראה להוסיף תבלין לדבריו הקדושים לבאר מה שעדיין צריך ביאור, מדוע באמת הקפיד הקב"ה לרדת על הר סיני דוקא "אל ראש ההר", ולא ירד גם בצדי ההר אפילו כשהם למעלה מעשרה טפחים, וכן הקפיד להזמין את משה רבינו לעלות אליו "אל ראש ההר" דוקא, משמע שיש בזה איזה לקח נשגב הקשור לקבלת התורה, וצריך ביאור מהו הלקח שאנו חייבים ללמוד מזה.

נקדים מה ששנינו בגמרא (סוטה ה): "אמר רב יוסף לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני". ופירש רש"י: "מדעת קונו, לאהוב את הנמיכות. כל הרים וגבעות, כגון תבור וכרמל שבאו שם, כדכתיב (תהלים סח-ז) למה תרצדון הרים גבנונים".

נמצינו למדים מדברי רב יוסף הטעם שבחר הקב"ה לתת את התורה על הר סיני הנמוך מכל ההרים, ולא על ההרים והגבעות הגבוהים כהר תבור והר כרמל, כדי ללמדנו בכך שאין הקב"ה משרה שכינתו רק על מי שיש בו מדת הענוה. וזהו ששנינו בהמשך הגמרא (שם): "כל אדם שיש

בפרשתנו פרשת ויקרא דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שפתח הכתוב (ויקרא א-א): "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר". ונמסר במסורה לכתוב בספר תורה מילת "ויקרא" עם א' זעירא, פירוש שאות א' קטנה יותר. וכתב "בעל הטורים" לבאר הטעם לכך, כי משה רבינו כתב בכוונה תחילה א' קטנה מפאת ענוותנותו הגדולה, ובלשון קדשו:

"אל"ף דויקרא זעירא, שמשה היה גדול ועניו, לא רצה לכתוב אלא ויקר, כאילו לא דיבר הקב"ה עמו אלא בחלום, כדרך שנאמר בבלעם (במדבר כג-ד) [ויקר אלקים אל בלעם], כאילו לא נראה לו השם אלא במקרה, ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף, ושוב אמר לו משה מחמת רוב ענוה שלא יכתבנה אלא קטנה יותר משאר אלפ"ן שבתורה וכתבה קטנה".

כאשר נדייק היטב בדברי "בעל הטורים" נשכיל להבין, שלא נטעה לומר שמשה רבינו כתב מעצמו א' זעירא בלי שקיבל לכך רשות מהקב"ה, אלא בתחילה ביקש רשות מהקב"ה שלא לכתוב כלל את האות א' של "ויקרא" אלא "ויקר", ולא הסכים הקב"ה עמו אלא צוה עליו לכתוב גם את האות א', ואז ביקש משה מהקב"ה שלפחות יסכים שיכתוב את האות א' קטנה, והסכים הקב"ה עמו, אבל ברור שלא יעלה על הדעת שמשה רבינו כתב מעצמו א' זעירא בלי שנתן לו הקב"ה רשות לכך.

אמנם יש לתמוה הפלא ופלא, שהרי עוד לפני כן בפרשת יתרו במעמד הנשגב של מתן תורה בהר סיני כבר כתוב "ויקרא" בפסוק (שמות יט-ט): "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה". הנה כי כן צריך ביאור מדוע שם לא התווכח משה רבינו כלל עם הקב"ה, והסכים לכתוב "ויקרא ה' למשה" עם א' רגילה, ואילו כאן בפרשתנו ביקש לכתוב "ויקרא אל משה" עם א' זעירא.

### החשיבות בירידת ה' "אל ראש ההר" ובהזמנת משה רבינו "אל ראש ההר"

פתח דברינו יאיר לבאר תחילה הטעם שבשעת מתן תורה הסכים משה רבינו לכתוב "ויקרא"

**אור החיים: לשם מה מספר הכתוב שירד ה' על הר סיני  
"אל ראש ההר" וקרא למשה לעלות "אל ראש ההר"**

**לקוטי תורה: הקב"ה נתן את התורה על הר סיני ולא בעמק  
כדי ללמדנו שתלמיד חכם צריך להתגאות שמינית שבשמינית**

**חנוכת התורה: גובהו של הר סיני ת"ק אמה  
שמינית שבשמינית מגובהו של הר תבור ל"ב אלף אמות**

**בפסוק "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר" כתב משה א' רגילה  
כי השיג שרצון הקב"ה ללמדו "ויגבה לבו בדרכי ה'"**

לכן שילב הקב"ה את ירידתו על הר סיני אל ראש ההר, עם הזמנתו של משה רבינו לעלות אל ראש ההר: "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה". ובכך השלים הקב"ה את הלקח שלו לתלמידי חכמים לדורות עולם, כי אף שיתנהגו במדת הענוה עד הקצה האחרון, יתלבשו גם כן במדת הגאווה שמינית שבשמינית, כדי לזרוק מרה בתלמידים שלא יזלזלו בכבוד התורה.

יומתק לצרף פנינה יקרה מהרה"ק רבי ישראל שפירא אבדק"ק בלאז'וב זצ"ל (פתחא זעירא לספר "צבי לצדיק"), שפירש על פי הקדמה זו מה שצוה הקב"ה את משה רבינו להזהיר את ישראל על מצות הגבלה (שמות י"ט-יב): "והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות יומת... במשך היובל המה יעלו בהר".

ופירש על פי הידוע כי הר שהוא מקום גבוה רומז על גאווה וגבהות הלב, וזהו שצוה הקב"ה להזהיר את ישראל: "השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו", שצריך להישמר מעלות בהר שהוא מדת הגאווה אפילו מנגוע בקצהו, "כל הנוגע בהר מות יומת", כמו ששינוי (אבות פ"ד מכ"א): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". אולם יש בזה יוצא מן הכלל: "במשך היובל" - יוב"ל נוסריקון (דברי הימים ב יז-ו): "ויגבה לבו בדרכי יי", כאשר הדבר נוגע לכבוד שמים, "המה יעלו בהר", להשתמש בגאווה דקדושה לשם שמים.

מעתי יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שבפסוק זה הנאמר במתן תורה "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר", לא ביקש משה רשות מהקב"ה לכתוב "ויקרא" עם א' זעירא, שהרי מכיון שהקב"ה הזמינו אליו "אל ראש ההר", כדי ללמדו ולבאים אחריו שילכו בדרכו של הקב"ה להתלבש במדת הגדלות לשם שמים, השכיל להבין מזה כי רצון הקב"ה הוא שלא יכתוב כאן "ויקרא" עם א' זעירא המורה על

מעלה. וזהו הרמז בתורה: "וההר בוער באש", אם אתה רואה תלמיד חכם שהוא רותח אל תהרהר אחריו לחשוד בו שזה בא ממדת הגאווה, אלא ידוע תדע כי אורייתא היא דקא מרתחא ליה בבחינת "וההר בוער באש עד לב השמים".

## **"כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה אתה מוצא ענוותנותו"**

והנה ידוע מאמר הגמרא (מגילה לא.): "כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה אתה מוצא ענוותנותו", אך לעומת זה מצינו מקרא מפורש (תהלים צא-א): "ה' מלך גאות לבש", והביאור בזה כי היות שהקב"ה מנהיג את העולם לשלם שכר טוב לעושי רצונו ולהעניש לעוברי רצונו, לכן מתלבש הקב"ה כביכול בלבוש של גאות, כדי לזרוק מרה בבריותיו שיתנהגו בדרך הטובה.

הנה כי כן ירווח לנו להבין מה שכתוב "וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר", שהקפיד הקב"ה לרדת דוקא על ראש ההר שהוא גבוה ת"ק אמה חלק שמינית שבשמינית מהר תבור, כדי ללמד לתלמידי חכמים לדורות עולם שילמדו מדעת קונם, כי אף שהקב"ה מתנהג במדת הענוה, עם כל זה הוא מתלבש כביכול גם כן במדת הגאווה שמינית שבשמינית, בבחינת ראשו של הר סיני שהיה גבוה ת"ק אמה.

וזהו גם כן הטעם שהזמין הקב"ה גם את משה רבינו שיעלה אל ראש ההר, כמו שכתוב "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה", כי מאחר שהכתוב מעיד על משה (במדבר יב-ג): "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", הרי מתעורר החשש שבגודל ענוותנותו יאמר, מכיון שהקב"ה מתעב את מדת הגאווה, כמו שכתוב "תועבת ה' כל גבה לב", מי אנכי שאלך בדרכו של הקב"ה לעלות "אל ראש ההר", להתלבש במדת הגאווה שמינית שבשמינית.

הקצה, כמאמר הכתוב (משלי טז-ה) "תועבת ה' כל גבה לב", אבל תלמידי חכמים שעוסקים בתורה צריך שתהיה להם קצת גאווה שמינית שבשמינית.

הנה כי כן מטעם זה נתן הקב"ה את התורה לישראל על הר סיני, שמצד אחד הוא נמוך מכל ההרים ללמדנו מדת ענוה, ומצד שני הוא הר ולא עמק, להורות בזה שתלמידי חכמים צריכים שתהא להם מעט גאווה כדי שיוכלו להשפיע לתלמידים, כמו שאמר רבינו הקדוש לרבן גמליאל בנו (כתובות קג): "זרוק מרה בתלמידים", שתהא אימתך עליהם.

רעיון זה מובא גם בספר "חנוכת התורה" (סימן ה) בשם הגה"ק הרבי ר' העשיל מקראקא זצ"ל, שבחר הקב"ה לתת לישראל את התורה על הר סיני ולא בעמק, כדי להורות שתלמיד חכם צריך שתהא בו שמינית שבשמינית, והוסיף על כך חשבון נפלא על פי הידוע כי שמינית שבשמינית היא חלק ס"ד. [הגה"ק החיד"א זצ"ל ב"פתח עינים" (סוטה ה.) מוסיף לבאר שאם יש לו חלק אחד יותר מחלק ס"ד, הרי זה ס"ג שהוא אותיות ג"ס, לשון גאווה].

והנה מבוואר בגמרא (ב"ב עג:) כי הר תבור גבוה ד' פרסה, וידוע כי פרסה היא ד' מיל ומיל הוא ב' אלפים אמות, ואם כן פרסה שהיא ד' מילין היא שמונת אלפים אמות, נמצא לפי זה כי הר תבור שהוא ד' פרסה - גבוה ל"ב אלף אמות. אולם הר סיני מבוואר במדרש שהיה גבוה ת"ק אמות [נראה שלמד כן מהמדרש (שמו"ר טו-ח) כי מקום המקדש על הר המוריה היה ת"ק אמה, ולפי המבואר בילקוט ראובני כי בשעת מתן תורה עקר הקב"ה את הר המוריה והעמידו על הר סיני, משמע שהיו שניהם שווים בגובהם].

נמצא לפי זה כי גובהו של הר סיני ת"ק אמות, הוא בדיוק חלק ס"ד מגובהו של הר תבור ל"ב אלף אמות, כי ס"ד פעמים ת"ק אמה הם בדיוק ל"ב אלף אמה, והרי זה מתאים להפליא למה שאמרו חכמינו ז"ל שתלמיד חכם צריך שתהא בו שמינית שבשמינית שהיא חלק ס"ד, שהרי מטעם זה ניתנה התורה על הר סיני שהוא גבוה ת"ק אמות, שמינית שבשמינית מגובהו של הר תבור. אלו דבריו המתוקים.

הנה מה טוב לפרש בזה מקרא שכתוב על הר סיני בשעת מתן תורה (דברים ד-יא): "וההר בוער באש עד לב השמים", על פי מאמר הגמרא (תענית ד.): "האי צורבא מרבנן דרתח, אורייתא היא דקא מרתחא ליה, שנאמר (ירמיה כג-ט) הלא כה דברי כאש נאום ה'". וידוע כי אש שהיא עולה תמיד כלפי מעלה היא רמז על מדת הגאווה שעולה כלפי

**הקב"ה פתח ספר הקרבנות במילת "ויקרא" עם א' זעירא  
ללמדנו ענוותנותו של משה רבינו שהיא שורש לכל הקרבנות**

**ביאור הגמרא: "אל"ף ב"ת - אל"ף ב'ינה". הלומד תורה  
יתבונן באל"ף זעירא שכתב משה רבינו בגודל ענוותנותו**

**רבינו האריז"ל: בפרשת ויקרא כתב משה רבינו א' זעירא  
כי בחטא העגל איבד אלף אורות ונשאר רק אור אחד מאלף**

**בשעת מתן תורה זכה משה רבינו לקבל את אלף האורות  
לכן כתב "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר" עם אל"ף רגילה**

מדת הענוה, אלא להיפך להתלבש במדת הגאווה,  
של "ראש ההר" שהיא שמינית שבשמינית.

## ענוותנותו של משה בפרשת הקרבנות בבחינת "זבחי אלקים רוח נשברה"

בדרך זו במסילה נעלה לבאר הטעם  
שבפרשתנו פרשת ויקרא בפסוק: "ויקרא אל משה  
וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, ביקש משה  
רבינו רשות מהקב"ה לכתוב מילת "ויקרא" עם  
א' זעירא והסכים הקב"ה עמו, על פי מה ששינו  
בגמרא (סוטה ה:):

"אמר רבי יהושע בן לוי בא וראה כמה גדולים  
נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה שביית המקדש  
קיים, אדם מקריב עולה שכר עולה בידו, מנחה  
שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה, מעלה  
עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם,  
שנאמר (תהלים נא-ט) זבחי אלקים רוח נשברה".

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתב  
הרמב"ן בפרשתנו (ויקרא א-ט) הטעם על מה  
שצוה הקב"ה לחוטא להביא קרבן לה', והסכימו  
עמו רבינו בחי"ה, ה"רקאנטי" ורוב הראשונים, הנה  
הדברים בלשון קדשו:

**"כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה  
ובדיבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא  
קרבן ויסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתוודה בפיו  
כנגד הדיבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי  
המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של  
אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח  
כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה,  
כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו  
וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה,  
וכיפר הקרבן שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש  
וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו".**

נמצינו למדים מדברי הרמב"ן כי תכלית הקרבן  
היא להמחיש לאדם בפועל מה שפגם בחטאיו, עד

יומתק לצרף מה שפירש ב"אורח לחיים"  
(פרשתנו ד"ה או יאמר אדם): "אדם כי יקריב וכו', דהנה  
באמת אין חפץ השי"ת בקרבנות, רק עיקר הקרבנות  
שיכניע את לבו לפני המקום ויתוודה את חטאיו, כמו  
שכתוב (שמואל א טו-כב) החפץ ה' בעולות וכו', וגם  
מקרא מלא (תהלים נא-ט) זבחי אלקים רוח נשברה  
וכו'. וזהו שאמר 'אדם', רצונו לומר אדם בגימטריא  
מ"ה, כי יקריב מכם, רצה לומר אם תקריב זו המדה  
של מ"ה, 'מכם' שתהיו אתם במדרגת מ"ה, זהו קרבן  
לה' שחפץ בו השם יתברך".

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה מאמר  
הגמרא (שבת קד.): "אמרי ליה רבנן לרבי יהושע בן  
לוי אתו דרדקי האידינא לבי מדרשא [באו ילדים  
היום לבית המדרש], ואמרו מילי דאפילו בימי  
יהושע בן נון לא איתמר כוותייהו [אמרו דברים  
בענין האל"ף ב"ת, שאפילו בימי יהושע בן נון לא  
נאמרו כמותם], אל"ף ב"ת - אלף בינה". ופירש  
רש"י: "אלף בינה - למוד תורה".

ויש לבאר הטעם שהתפעלו החכמים כל כך  
מדרשה זו של הילדים, כי ילדים קטנים הם רמוז  
על מדת הענוה, כי מפאת קטנותם אינם מתגאים  
על הבריות, לכן סיבב הקב"ה להשפיע דוקא להם  
לדרוש דרשה זו "אל"ף ב"ת אלף בינה". הכוונה  
בזה כי אם אנו רוצים להצליח בלימוד התורה,  
העצה על כך היא "אלף בינה", להתבונן באות אל"ף  
של "ויקרא" שהיא זעירא מצד מדת ענוותנותו של  
משה, ובזכות זה זכה למדרגתו הגדולה שנכנס  
לפני ולפנים באהל מועד לדבר עם השם, ובבחינה  
זו חייבים אנו ללמוד תורה.

## אל"ף זעירא לרמזו על אלף אורות שנסתלקו בחטא העגל ונשאר רק חלק אחד

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים,  
רחש לבי דבר טוב ליישב ביתר פנימיות הפליאה  
הגדולה, מדוע בשעת מתן תורה הסכים משה  
רבינו לכתוב "ויקרא ה' למשה" עם א' רגילה, ואילו  
כאן בפרשתנו ביקש מהקב"ה לכתוב "ויקרא אל  
משה" עם א' זעירא, בהקדם לבאר מה שפירש  
רש"י בפרשתנו בפסוק:

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד  
לאמר, צא ואמור להם דברי כבושים בשבילכם הוא  
נדבר עמי, שכן מציינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל  
במדבר כמנודים מן המרגלים ואילך, לא נתייחד  
הדיבור עם משה, שנאמר (דברים ב-טו) ויהי כאשר תמו  
כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי לאמר".

ויש לתמוה היכן מצא רש"י רמז בפסוק זה,  
שהקב"ה אמר למשה לומר לישראל "בשבילכם  
הוא נדבר עמי", ואם ממה שנאמר אחר "לאמר,

כדי כך שהיה ראוי לעשות לו ככל אשר עושים לקרבן,  
הנה כי כן ירווח לנו להבין המאמר: "מי שדעתו שפלה  
מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם,  
שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה". כי מאחר שרוחו  
כבר נשברה מצד הכרתו שמרד בה', שוב אינו צריך  
להביא קרבן בפועל כדי להמחיש לו הפגם.

## סוד הקרבנות רמזו בכתוב: "אדם ובהמה תושיע ה'"

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מאמרו של  
רבי שמעון בר יוחאי בזוהר הקדוש (פרשת צו כו:),  
כי ענין הקרבנות רמזו בפסוק (תהלים לו-ז): "אדם  
ובהמה תושיע ה'" - "אמר רבי שמעון הא אתמר  
דכתיב אדם ובהמה תושיע ה'... ובגין כן כתיב אדם  
כי יקריב מכם... וכלא איהו בקרא אדם ובהמה".

ויש לפרש הכוונה בזה על פי מה שדרשו  
בגמרא (חולין ה:) פסוק זה לשבח: "אדם ובהמה  
תושיע ה', ואמר רב יהודה אמר רב אלו בני אדם  
שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה". ופירש  
רש"י: "שהן ערומים בדעת כאדם הראשון, ומשימין  
עצמן כבהמה דכאי רוח". מעתה ירווח לנו להבין  
דברי רשב"י כי ענין הקרבנות רמזו בפסוק "אדם  
ובהמה תושיע ה'", שיחזיק אדם עצמו בשפלות  
רוח כבהמה, ועל ידי זה הרי שינו בגמרא: "מעלה  
עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם".

הנה כי כן מבואר היטב הטעם שפתח הקב"ה  
את ספר הקרבנות במדת ענוותנותו של משה  
רבינו, שביקש רשות מהקב"ה לכתוב מילת  
"ויקרא" בפסוק "ויקרא אל משה" בא' זעירא, כדי  
ללמדנו בכך שאם ילכו ישראל בדרכו של משה  
להתנהג במדת הענוה, הרי זה נחשב כאילו הקריבו  
את כל הקרבנות, ומזה נשכיל להבין שאפילו בזמן  
הזה שאי אפשר להקריב קרבנות בפועל, העצה  
לכך היא ללכת בדרכו של משה להתנהג במדת  
הענוה, ועל ידי זה מעלה עלינו הכתוב כאילו  
הקרבנו את כל הקרבנות.

דבר אל בני ישראל וגו', הלא כבר הקדים הכתוב לומר בפרשת תרומה (שמות כה-א): "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" וכו', וכן בפרשת כי תשא (שם לא-ג): "ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמורו", ושם לא דרש רש"י שנתבקש לומר לישראל: "בשבילכם הוא נדבר עמי".

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שגילה לנו רבינו האריז"ל ב"שער הכוונות" (ענין מזמור שיר ליום השבת דף סו טור א) הטעם שבפרשתנו "ויקרא אל משה" כתוב "ויקרא" עם א' זעירא, כדי לרמז בכך על מה שאיבד משה רבינו בחטא העגל אלף אורות שקיבל בשעת מתן תורה, ומכל אלף האורות לא נשאר לו רק אור אחד מאלף, הנה הדברים בלשון קדשו:

"כי כשעלה משה רבינו ע"ה אל הר סיני לקבל התורה, ניתנו אליו אלף חלקי אורה הנרמזים באלף רבתי דאדם שת אנוש בדברי הימים (א-א), וכשחטאו ישראל בעגל נסתלקו ממנו בעון ישראל, ולא נשתייר בו רק חלק אחד מן האלף, והיא סוד האלף זעירא דויקרא אל משה".

ויש להוסיף תבלין לבאר לפי זה הטעם שרמז ענין זה באות א' זעירא, על פי מה שידוע כי אות א' יש לה ב' פירושים במספרה מן הקצה אל הקצה, כי אם מבטאים אותה אָלֶף הרי היא המספר אחד שהוא הקטן ביותר מכל המספרים, ואם מבטאים אותה אֶלֶף הרי היא המספר הגדול של התחלת האלפים, וכתב ה"בני יששכר" (שבתות מאמר ג אות ח) כי זהו סוד הכתוב (דברים לב-ל): "איכה ירדוף אחד אלף", כי האחד יכול להפוך לאלף והאלף יכול להפוך לאחד.

מעתה מבואר להפליא הביאור של האריז"ל ברמז של האות א' זעירא, כי כאשר האות א' היא רגילה, הרי היא יכולה לרמז על אֶלֶף, אבל כאשר האות א' היא זעירא, הרי זה בא לרמז שכאן האות א' היא המספר הקטן של אֶלֶף, הנה כי כן מאחר שבחטא העגל איבד משה רבינו אֶלֶף אורות ונשאר לו רק אֶלֶף, לכן האות א' היא זעירא, כי נשאר לו רק המספר הקטן של האות א' ולא המספר הגדול.

נפלא לצרף מה שהביא בספר "רנו ליעקב" מרבי יעקב צמח [דפוס אהבת שלום דף סח] בשם

רבינו חיים וויטאל, שפירש לפי זה כמין חומר מקרא שכתוב (קהלת ז-כח):

"אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי. פסוק זה מדבר בענין העגל, כי אדם מאלף, בסוד אלף אורות שקיבל עם התורה, וזהו אדם מאלף, והוא רמוז באל"ף גדולה דאדם שת אנוש, שהוא אל"ף גדולה בחינת אלף, ואחר מעשה העגל נסתלקו אלף אורות, ונשאר אחד מאלף, היינו אל"ף זעירא דויקרא שהיא חלק אחת מאל"ף גדולה. ואשה בכל אלה לא מצאתי, כי לא מצינו שהנשים נתנו לעגל נזמי הזהב, וזהו ואשה בכל אלה אלהיך לא מצאתי".

### משה רבינו החזיק בגודל ענוותנותו שהוא גרם לחטא העגל

והנה מקרא מלא דיבר הכתוב (שמות לב-ז): "וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים, סרו מהר מן הדרך אשר צויתים, עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו, ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים".

ופירש רש"י: "וידבר, לשון קושי הוא, כמו (בראשית מב-ז) וידבר אתם קשות. לך רד, רד מגדולתך, לא נתתי לך גדולה אלא בשבילם. באותה שעה נתנדה משה מפי בית דין של מעלה. שחת עמך, שחת העם לא נאמר, אלא עמך, ערב רב שקיבלת מעצמך וגו' ואתה, ולא נמלכת בי, ואמרת טוב שידבקו גרים בשכינה, הם שחתו והשחיתו".

נמצינו למדים מפירוש רש"י שהקב"ה הודיע למשה שתי ידיעות, ידיעה אחת "לך רד", כי מה שנתן הקב"ה גדולה למשה בשעת מתן תורה הוא רק בזכות ישראל, וכשירדו ישראל ממדברתם ירד גם משה עמו, וידיעה שניה "כי שחת עמך", שהערב רב שקיבל משה מדעתו גרמו לקלקל את ישראל. לפי זה נשכיל להבין מה שאמר משה להקב"ה: "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", שהרי אני גרמתי לחטא העגל על ידי שקיבלתי את הערב רב שקלקלו את ישראל.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו ליישב הפליאה הגדולה בין "ויקרא" הנאמר בשעת מתן תורה: "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר", ששם

הסכים משה לכתוב "ויקרא" עם א' רגילה, ואילו אצל "ויקרא" שנאמר בפרשתנו: "ויקרא אל משה", ביקש משה בגודל ענוותנותו לכתוב א' זעירא, כי בשעת מתן תורה שזכה משה רבינו לקבל את כל אלף האורות בזכות ישראל, לכן כתוב שם: "ויקרא ה' למשה אל ראש ההר" - "ויקרא" עם א' רגילה, כי זכה לקבל אז את כל אֶלֶף האורות.

אולם כאן בפרשת ויקרא שנאמרה אחרי שחטאו ישראל בעגל, ועל ידי זה איבד משה רבינו את אלף האורות ולא נשאר אצלו רק אחד מאלף, אמר הקב"ה למשה שיכתוב: "ויקרא אל משה" עם אות א' רגילה שיש בה ב' פירושים, וכאן יהיה הפירוש שזכה לקבל רק אור אחד מתוך האלף, אולם משה רבינו בגודל ענוותנותו ביקש רשות מהקב"ה לכתוב בפירוש "ויקרא" עם א' זעירא, כדי להתוודע ולהיגלות, שהוא גרם לכן לאבד את אֶלֶף האורות על ידי שקיבל את הערב רב, ונשאר אצלו רק אֶלֶף זעירא אחד מאלף.

כיון שבאנו לידי כך, נפלא להבין בזה מה שהאיר רש"י את עינינו לפרש דוקא בפסוק זה: "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, צא ואמור להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי", ושאלנו היכן מצא רש"י כאן רמז לדבר זה, אולם לפי המבואר הדברים ברורים, שלמד כן ממה שכתב משה "ויקרא" עם א' זעירא, כדי לרמז שאיבד את אלף האורות בחטא העגל, הרי מוכח מזה שלא זכה לגדולה כי אם בזכות ישראל, ועל כך אמר לו הקב"ה "לאמר" לישראל: "בשבילכם הוא נדבר עמי".

יומתק לצרף שני הביאורים שלנו והיו לאחדים, שהסכים הקב"ה עם משה רבינו שביקש רשות לכתוב כאן "ויקרא" עם א' זעירא, משום שבחטא העגל איבד אלף אורות ולא נשאר רק אחד מאלף, כדי ללמדנו מדת ענוותנותו של משה רבינו שהיא יסוד גדול להקרבת הקרבנות, כמבואר בגמרא הנ"ל: "מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה", ובזכות זה נזכה לגאולה העתידה שאז יחזיר הקב"ה למשה רבינו את אלף האורות במהרה בימינו אמן.

## תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים [shvilei.com](http://shvilei.com)  
לקבלת המאמרים באימייל: [mamarim@shvileipinchas.com](mailto:mamarim@shvileipinchas.com)